

 <http://dx.doi.org/10.26450/jshsr.1802>

Citation: Demir, C. (2020). Öğrencilerin eğitim-öğretim sürecinden beklentileri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyi. *Journal of Social and Humanities Sciences Research*, 7(51), 650-662.

Dr. Öğr. Üyesi Canan DEMİR

Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Resim-İş Bölümü, Bolu / TÜRKİYE, 0000-0002-2385-1671

ÖĞRENCİLERİN EĞİTİM-ÖĞRETİM SÜRECİNDEN BEKLENTİLERİ VE BEKLENTİLERİNİN GERÇEKLEŞME DÜZEYİ

ÖZET

Lisansüstü eğitim-öğretim almak isteyen bir öğrencinin, bu süreçten beklentileri farklılıklar göstermektedir. Buna karşılık lisansüstü eğitimde seçtikleri-kazandıkları alanlar bu beklentilerine uygun alanlar olmayabilmektedir.

Güzel Sanatlar Fakültelerinde veya Eğitim Fakültelerinde lisans eğitimini tamamlayan bir öğrencinin mezun olduğu alana yönelik iş bulma olanağı oldukça kısıtlıdır. Lisansüstü eğitimin, iş bulma olasılıklarını arttırmadaki etkisi de öğrencileri lisansüstü eğitim almaya teşvik eden nedenlerden birisidir. Bu gibi nedenlerle bazen arzu ettikleri alanda hedeflerine ulaşamayan lisans mezunları kazanabildikleri herhangi bir alanda (Güzel Sanatlar Fakültesi, Eğitim Fakültesi, v.b.) lisansüstü eğitimine başlamaktadırlar. Öğrencilerin lisansüstü eğitiminden beklentileri doğru hedeflere yönelmiş midir?

Bu araştırma ile lisansüstü eğitim-öğretim gören öğrencilerin bu süreçten beklentileri ve bu beklentilerin gerçekleşme düzeyleri, öğrenci görüşleri dikkate alınarak ortaya konulacaktır.

Anahtar Kelimeler: Lisans, Lisansüstü eğitim, Öğrenci beklentileri

THE EXPECTATIONS OF STUDENTS FROM EDUCATION PROCESS AND THE DEGREE OF REALIZATION OF THESE EXPECTATIONS

ABSTRACT

Expectations of a student that wants to make graduate education differs widely. Conversely, the fields they choose or they get in graduate education can be unsuitable with these expectations.

The possibility of finding a job that is related to his field of study is very limited for a student who has graduated from faculties of fine arts or departments of visual arts. The effect of graduate education on the probability of finding a job is also an incitement for students to make higher education. With such incitements, some graduates, who were unable to reach the aims at their desired field of study, are starting to make higher education in fields like picture, statue, ceramics, graphics etc. Are the students' expectations from higher education in harmony with their real goals or not?

With this study, by taking into account the opinions of students, it is aimed to reveal the expectations of higher education students from this education process and the degree of realization of these expectations.

Keywords: Graduate education, College graduate, Graduate study, Graduate student, Expectations of a student,

1. GİRİŞ

Lisans eğitimini tamamlayan bireyler; ilgileri, bilgileri ve beklentileri doğrultusunda bir üst kademedeki eğitim kurumlarına başvuruda bulunmaktadır. Bireysel ilgilerden kaynaklanan farklı alanlara yönelimler ortaya çıkabilir ancak önemli olan bu yönelimlerin doğru değerlendirilmesidir.

Araştırmanın öncelikle genel amacı; lisansüstü öğrenim görmek isteyen öğrencilerin, bu süreçten başlangıçtaki beklentileri ve ders aşamasını tamamladıktan sonraki beklentilerinin ne ölçüde karşılanabildiğini ortaya çıkarmaktır.

2. PROBLEM DURUMU

Rosovsky'e göre Lisansüstü öğrenimin, asıl amacı birkaç yıl içinde çok iyi eğitilmiş profesyoneller yetiştirmektir... öğrencilerin özümsemek zorunda oldukları bilginin miktarı çok fazladır (2014:112)

Lisans eğitimi bireye düşünmeyi, bakmayı öğretirken; lisansüstü eğitim bilgi ve düşüncelerini eskiyi tartarak yeniyi yakalayarak farkındalıkla kullanmayı ve açıklamayı öğretmektedir.

Terzioğlu'na göre (1997, 5) "Ülkeler gelecekle için en önemli kaynağın iyi eğitime sahip, nitelikli insan gücü olduğunu görmektedir. Bilimin ve teknolojinin gelecekteki rekabet gücümüzü belirleyen esas

unsur olduğunu bugünden bilirsek, kaynaklarımızı bu bilinçle ve akılcı programlarla eğitime yönlendirmenin yapılacak en iyi yatırım olduğunu anlarız." Yapılması gereken şey, nitelikli bireyler yetiştiren eğitime gereken önemin verilmesidir.

Lisansüstü eğitim-öğretim gören öğrencilerin sorunlarının belirlenmesi çözümlerinin de neler olabileceğini göstermesi bakımından önemlidir.

Rosovsky' nin de (2004, 135) belirttiği gibi "Gerçekte lisansüstü öğrencileri lisans öğrencileriyle bile kıyaslanmayacak ölçüde, olağanüstü çeşitlilik gösterirler. Bu bakımdan onların tek bir kategoride toplanması hemen hemen olanaksızdır. Çeşitliliğin birçok nedeni vardır: Lisansüstü öğrenciler, lisans öğrenimi sırasında kazandıkları çeşitli sosyal alışkanlıklarla gelirler; yüksek lisans uzmanlaşmak demektir ve belli bir mesleğe bağlanmış, bazı özel yeteneklere sahip belirli bir öğrenci tipini kendine çeker. Lisansüstü düzeydeki her okulun kendine özgü kültürü, kendi değeri ve öncelikleri vardır. Bence en önemlisi, çeşitlilik derecesinin, değişik meslek beklentilerine bağlı olmasıdır."

Eğitim-öğretim verilen mekanlar kadar, öğretim kadrosu, dersler ve içerikleri de lisansüstü eğitim alan öğrencilerin geleceklerini belirleyici ve etkili faktörlerdir.

"Üniversite, öncelikle bilimsel bilginin dünyada bilinen biçimiyle (evrensel) tam bir toplumun bulunduğu yerdir; ayrıca o güne kadar aldıkları bilgi toplamından yararlanarak bu bilgileri daha ileriye götürerek, yeni bilgilerin üretilmesini sağlayacak bilim adamlarının toplandıkları yerdir. Bu nedenle üniversite kendi kurumsallaşmasını ve kadrolaşmasını kendisinin üretmesi gereken bir kurumdur. Bu özelliklerden birisinin olmaması üniversiteyi üniversite olarak eksik kılacaktır. Üniversite öncelikle hakikatin, bilginin ve bilimin peşinde ve bunları tüm yönleriyle ortaya koyarak tartışan, geliştiren ve sunan bir kurum olmak zorundadır" (Yazıcı, 2003: 17-18).

Lisans eğitimi de lisansüstü eğitime başvurmak isteyen adaylar için bilgilendirme ve gelecek için beklentilerini gerçekleştirmedeki ilk adımdır. Eğitimin her aşamasında olduğu gibi; lisansüstü eğitim, eğitim sistemin üst basamakları için olması zorunlu bir aşamadır. Bu nedenle lisansüstü eğitim, alanında uzmanlaşmak isteyen bireylerin başvurduğu bir üst eğitim sistemidir.

Tuzcu'ya göre (2003, 23) "Yüksek nitelikli insan gücü (öğretim üyesi, bilim insanı ve araştırmacı) yetiştirme sürecinde; öğrenci alımı (seçimi), yetiştirilmesi (eğitimi) ve değerlendirilmesi (istihdamı) sorunu büyük önem taşımaktadır."

Üniversite gençliği ile ilgili yapılan bir araştırmada da (Yazıcı, 2003, 22) belirtildiği gibi "Üniversite öğrencisi öncelikle puanına göre, sonra okulun imajına göre, daha sonra da iş bulabileceği bir bölüme göre seçim yapmaktadır. Seçmiş olduğu bölüm veya birimde ne okutulmaktadır, nasıl okutulmaktadır, derslerin içeriği nedir, bu içerikler kendisine ne kadar faydalı olacaktır? Bunlardan genellikle haberi yoktur." Lisansüstü eğitim-öğretim görmek isteyen bir öğrencide, daha bilinçli olmak ile birlikte benzer kaygılar ile sınavlara başvurabilmektedir.

"Günümüzde, üniversitenin yüksek nitelikli insan gücü yetiştirme işlevi geçmişe göre kısmen farklılaşmıştır. Daha önceleri lisans düzeyiyle yetiştirilen yüksek nitelikli insan gücü artık yüksek lisans ve doktora düzeyleriyle yetiştirilmeye başlanmıştır. Bunun nedeni hızla artan bilgi birikiminin kısa bir öğretim düzeyiyle kavranamamasıdır. Diğer yandan yaşam boyu öğretimin gereği olarak, örgün eğitim süresi de giderek uzamaktadır. Önceleri, lisans öğretimine toplumun küçük bir bölümü istemde bulunurken, günümüzde lisans mezunu olmak bir ayrıcalık sayılmamaktadır. Ancak yüksek lisans ve özellikle doktora öğretimi, eğitimsel açıdan bireye bir ayrıcalık sağlamaktadır." (Güven ve Tunç, 2007: 157).

Yüksek nitelikli akademik kadrolar, araştırmacılar ve uzmanların yetiştirilmesi ile ülkenin gelecek nesillerinin kalitesi de güvence altına alınacaktır. Bu da ancak lisansüstü öğrenimin sorunlarının çözümlenmesi ile mümkün olabilecektir

3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu araştırma ile Eğitim Fakülteleri, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dallarında ve Güzel Sanatlar Fakültelerinde "Lisansüstü eğitim-öğretim gören öğrencilerin bu süreçten

beklentileri ve beklentilerinin gerçekleşme düzeyleri ile ilgili öğrenci görüşleri nelerdir?” sorusuna cevap aranacaktır.

1. Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin; lisansüstü eğitime başvurudaki beklentileri nelerdir?
2. Lisansüstü eğitim alan öğrencilerin; kazandıkları fakültelerden beklentilerinin gerçekleşme düzeyi nasıldır?
3. Lisansüstü eğitimin iş bulma olanaklarını arttırıp arttırmadığına yönelik öğrenci görüşleri nelerdir?

4. SINIRLILIKLAR

Bu araştırma:-Eğitim Fakültesi, Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, Resim-İş Eğitimi Anabilim Dalları ve Güzel Sanatlar Fakültelerinde eğitim-öğretim görmekte olan lisansüstü eğitim öğrencileri (50 öğrenci), Lisansüstü eğitimde ders aşamasını tamamlayan yüksek lisans ve doktora / sanatta yeterlik öğrencileri ve Türkiye genelinde 50 lisansüstü eğitim öğrencisi ile sınırlıdır.

5. YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, örneklem, verilerin toplanması ve verilen analizi konusunda açıklamalar yer almaktadır.

5.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada nitel araştırma ağırlıklı bir yöntem kullanılmıştır. Ayrıca nitel verileri desteklemek amacıyla literatür taraması yapılarak dokümanlar incelenmiştir.

5.1.1. Örneklem

Araştırmanın örneklemini lisansüstü eğitim öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada evren kullanılmamıştır. Çünkü 50 kişilik bir grubun evreni yansıtaacağı düşünülmektedir.

Araştırmanın örneklem grubunun belirlenmesinde “Benzeşik (homojen) Örneklem” den yararlanılmıştır. “Buradaki amaç; küçük, benzeşik bir örneklem oluşturmak yoluyla belirgin bir alt-grubu tanımlamaktır (Yıldırım ve Şimşek 2005, 109).

Yapılan araştırma ile ilgili olarak seçilen örneklem grubunun özelliklerini belirten tablo aşağıdaki gibidir.

Tablo 1. Ekonomik Beklentiler

	Örneklem			
Lisansüstü Eğitim Alan Öğrenci Sayısı	50			
Lisansüstü Eğitimde Buldukları Aşama	Yüksek Lisans		Doktora	
Öğrenci Sayısı	27		23	
Lisansüstü Eğitim İçin Kazandıkları Fakülte	Eğitim Fakültesi		Güzel Sanatlar Fakültesi	
Öğrenci Sayısı	40		10	
Lisans Mezun Oldukları Fakülte	E.F.	G.S.F	E.F.	G.S.F
Öğrenci Sayısı	32	8	3	7

* E. F: Eğitim Fakültesi, G. S. F: Güzel Sanatlar Fakültesi

5.2. Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasında; 2006-2007 eğitim-öğretim yılı içerisinde lisansüstü ders aşamasını tamamlayan 50 öğrenciye yönelik “Anket görüşmeleri” yolu izlenmiştir.

5.3. Nitel Verileri Toplama Tekniği

Nitel verileri toplama tekniği olarak anket görüşmesi kullanılmıştır. Araştırmada, yönlendirmesiz bir görüşme tekniği ile 50 kişi ile yapılan görüşmeler üzerinde durulmuştur. Kişilere standartlaştırılmış 4 açık uçlu soru yöneltilmiş ve cevaplar görüşme formlarına kaydedilmiştir.

5.4. Verilerin Analizi

Kullanılan veri toplama aracının (anket görüşmesi) geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanması için; öncelikle, lisansüstü eğitim alan 10 öğrenciye uygulanmış ve gerekli ifade değişiklikleri yapılarak “görüşme soruları” netleştirilmiştir.

Anket görüşmesi ile toplanan verilerin analizi “içerik analizi” tekniği ile yapılmıştır.

İçerik analizinde; verilerin kodlanması, temaların bulunması, kodların ve temaların düzenlenmesi ile bulguların tanımlanması ve yorumlanması aşamalarından yararlanılmıştır.

Verilerin kodlanmasında araştırmacı anket görüşmelerinden elde edilen bilgileri ayrı ayrı inceleyerek her birini anlamlı bölümlere ayırmaya ve her bölümün kavramsal olarak ne ifade ettiğini bulmaya çalışmıştır. Bu aşamada araştırmacı bölümlere, tanımlayıcı isimler yani kodlar belirlemiştir. Böylelikle anlam bakımından ilişkili olan veriler aynı kod (kavram) altında toplanmıştır.

Kodların belirlenmesinden sonra, elde edilen kodları kategoriler altında toplayabilmek için; kodlar birbirleri ile ilişkilendirilmiş ve kodların yer alacağı temalar belirlenmiştir.

Bunun içinde öncelikle kodlar arasındaki ortak yönler bulunmuş, ortak yönü simgeleyen temalar oluşturulmuş.

Araştırmacı dışında alandan 1 uzman; anket görüşmeleri ile elde edilen verileri, araştırmacının kod ve temalarını incelemiştir. Görüş ayrılıkları bulunduğu yerlerde; tartışılarak gerekli düzenlemeler yapılmış, kod ve temalara son şekli verilmiştir.

6. BULGULAR VE YORUM

Yapılan araştırma ile ilgili olarak aşağıdaki bulgulara ulaşılmıştır:

6.1. Lisansüstü Eğitime Başvurudaki Ekonomik, Kariyer ve Diğer Beklentileri

Öğrencilerin lisansüstü eğitim-öğretime başvurudaki beklentileri üç ana tema altında toplanmıştır. Ekonomik, kariyer ve diğer beklentilerdir. Öğrenciler ile yapılan görüşmeler sonucunda; ekonomik beklentilerine yönelik aşağıdaki temalara ulaşılmıştır.

6.1.1. Ekonomik Beklentiler

Tablo 2. Ekonomik Beklentiler

Ekonomik Beklentiler Temalar ve Kodlar	Öğrenci Sayısı		Açıklamalar
	Top.	%	
Eğitim masrafları	17	% 34	“...yaşantı ve sanat çalışmalarına yetecek kadar ekonomik beklentilerim oldu. Gerçekleşmedi...”
Daha iyi iş ve ekonomik rahatlık	12	% 24	“...eğer lisansüstü eğitim yaparsam, daha kolay iş bulabileceğimi düşünmüştüm çünkü artık lisans mezunlarının iş bulmaları oldukça güç...”
Vasıflı-kariyer ile birlikte iş	7	% 14	“...iyi bir iş ve kariyer ile birlikte ekonomik olarak da rahat edeceğimi düşünmüştüm...”
Asistanlık ile ilgili beklentiler Lisansüstü eğitim ve asistanlık Öğretmenlikten daha iyi düşüncesi	5	% 10	“...ekonomik olarak öğretmenlikten daha rahat olacağımı düşünüyordum fakat daha çok masraf, emek, zamana karşılık tek alabildiğim yıpranmışlık oldu. Yani öğretmenken ekonomik yönden çok daha rahattım...” “...eğitimime devam ederken asistanlık yaparak ekonomik açıdan geçimimi sağlama ...”
Ekonomik beklenti yok	5	% 10	“...ekonomik beklentim yoktu. Tam tersine eğitimimden dolayı çalıştığım iş yerinde ekonomik anlamda sorun yaşadığım zamanlar oldu...”
Öğretmenlik ile ilgili beklentiler Lisansüstü eğitim ve öğretmenlik Maaş artışı	4	% 8	“...maaş açısından diğerlerine göre daha iyi olmasını beklerdim. Fakat değil...”
Genel Toplam	50	% 100	

Lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin %34'ü eğitim masraflarına yönelik beklentilerini vurgularken, %24'ü daha iyi bir iş ile birlikte ekonomik rahatlığa da kavuşacaklarını düşünmektedirler. %12'si ise vasıflı bir eleman olmak ile birlikte kariyer ve farklı iş fırsatları da çıkabileceğini dile getirmektedirler. Bunun yanı sıra asistanlık ve öğretmenliğe dair beklentiler de %18'lik bir dilimi kaplamaktadır. Lisansüstü eğitimden ekonomik hiçbir beklentisi olmayanların sayısı ise %8'de kalmaktadır.

6.1.2. Kariyer Beklentileri

Tablo 3. Kariyer Beklentiler

Kariyer Beklentileri Temalar ve Kodlar	Öğrenci Sayısı		Açıklamalar
	Top.	%	
Üniversite ile ilgili kariyer Akademisyenlik Alanda uzmanlaşmak Statü	25	% 50	“...üniversite de akademik kariyer için işime yarayacağını düşünüyorum...” “...lisansüstü eğitime başlarken en önemli beklentim alanımda uzmanlaşacağım bir eğitim almaktır. Bununla birlikte akademik süreçte yaşadığım değişimin üniversitede görev yaparak bana büyük bir katkı sağlamasını bekliyordum...” “...kaliteli bir lisansüstü eğitim ile alanımda uzmanlaşacağımı düşünüyordum...” “...lisansüstü eğitimin beni daha iyi bir statüye getireceğini düşünüyorum...”
Öğretmenlikten üniversiteye geçiş Öğretmenlik dışında bir kariyer	7	% 14	“...öğretmenlik yapıyorum ve kariyer için yüksek lisansın üniversite geçiş de bir başlangıç olacağını düşünüyorum...”
Araştırmacı olmak Araştırma yazıları yazmak	6	% 12	“...araştırmacı olmak, makaleler, tez vb. çalışmalarda kendimi geliştirmek ve doktora yapmak için yüksek lisans bitirmeliyim...”
Kendini yetiştirmek Sürekli gelişim Uzmanlaşmak Alanında yetkin olmak Daha fazla bilgi Tecrübe	5	% 10	“...üniversitenin gelişime ve yeniliklere daha açık olması benim ilgimi çekmişti...” “...kariyer yapmak ve alanım ile ilgili daha fazla bilgi ve tecrübe sahibi olmaktır...” “...kurum değiştirme nedenlerimden biri de eğitimcilik yönü ile birlikte kendimi sürekli geliştirebileceğim bir alanda çalışmaktır. Bunun için de akademik kariyerin uygun olduğunu düşünmüştüm...” “...üniversitenin gelişime ve yeniliklere daha açık olması benim ilgimi çekmişti...”
Söylemlerine-yazdıklarına güvenilirlik Söz sahibi olabilmek İlerlemek	4	% 8	“...kariyerimde yeterliklerimi artırarak ilerlemek istedim. Kariyer söylediklerine ve yazdıklarına da etki edeceği için önemli...” “...eğitimi aldığım alanlarda daha iyi yerlere gelebilmek ve bu konuda söz sahibi olabilmek...” “...lisansüstü eğitimlerde alanımda uzmanlaşarak kariyerimde yükselmek için çalışacaktım...” “...umudum ve çalışmalarım en üst kademeye kadar yükselmektir. Bana göre böyle de olması gerekir; çünkü istekler ve çabalar bizi geliştirir...”
Kariyere ihtiyacım yok Kendi kendine yeten bir uğraş Kariyeri düşünmedim	3	% 6	“...kariyer anlamında da herhangi bir kaygı taşımadım...”
Genel Toplam	50	% 100	

Lisansüstü öğrencilerinin %50'si üniversitede akademisyenlik, kariyer, statü ve alanda uzmanlaşmak ile ilgili beklentilerini dile getirmektedirler. Öğretmenlikten üniversiteye geçiş yaparak araştırmacı

olmak isteyenlerin oranı da %26'yı bulmaktadır. Kendini yetiştirmek, sürekli gelişim, uzmanlaşmak, alanında yetkin olmak, daha fazla bilgi, tecrübe gibi beklentileri olanların oranı ise %10' dur. %8'lik bir kesim ise söylediklerine ve yazdıklarına güven duyulması için; lisansüstü eğitimin önemli olduğunu belirtmektedirler. %6'lık oran ise üniversite de akademisyen olarak bulunmanın kendi kendine yeten bir uğraş olduğunu ve kariyere ihtiyaç hissetmediklerini söylemiştir.

6.1.3. Diğer Beklentiler

Tablo 4. Diğer Beklentiler

Diğer Beklentiler	Öğrenci Sayısı		Açıklamalar
	Top.	%	
Eğitime katkı Daha ayrıntılı bilgi Kendimi geliştirmek	15	% 30	"...alanımda bir şeyler yapmak ve ülke sanatında bir şeyler yaratmış olmak..." "...kendimi geliştirmek gibi bir beklentim vardı..." "...kendi branşımda daha ileri düzeyde ve ayrıntılı eğitim almak..."
Alanında yetkinlik	12	% 24	"...alanında yetkin ve bunu eğitimi ile de ortaya koyan bir eğitim almak istemiştim..."
İdealler Sevdiği için	9	% 18	"...öğretim üyesi olmak istiyorum, ama bu işi kariyerim için değil, ideallerim için istiyorum..." "...eğitimim sona erdiğinde amacıma ulaşacağımın ve beklentilerimin gerçekleşeceğinin başlangıcında olduğumun farkındaydım..." "...uzun zamandır ilgilendiğim bir konu ile ilgili daha kapsamlı ve disiplinli bir araştırma içerisine girmek..." "...idealize edilmiş bir eğitime katkıda bulunmaktır..." "...seçtiğim alanı, yaşam biçimime dönüştürmek..."
Ayrıcalıklı Doktorasız hocaya karşı önyargılar	7	% 14	"...bence lisansüstü eğitim kişiyi daha ayrıcalıklı bir konuma getirir..." "...günümüzde doktorası olmayan bir hocaya karşı başta önyargılar oluşabiliyor. Hoca tanındıktan sonra bu önyargılar değişiyor..." "...iyi bir okulda yapmak gibi bir kaygımız vardı..." "...sıradan bir eğitim ile yetinmek istememiştim..."
Atölye ortamı – çalışmaları sürdürmek	4	% 8	"...çalışmalarımı sürdürmek..." "...alan itibari ile dışarıda fiziksel koşulların sağlanamaması nedeniyle lisansüstü eğitimin çalışma ortamı kazandırması en öncelikli beklentim oldu..."
Mecburen devam	3	% 6	"...güzel sanatları istememe rağmen eğitim fakültesi sınavını kazandığım için devam ettim..."
Genel Toplam	50	% 100	

Öğrencilerin % 30'u eğitime katkı, daha ayrıntılı bilgi ve kendini geliştirmek gibi beklentileri olduğunu söylerken; % 24'lük bir kesim alanında yetkin olmak amacıyla başvuruda bulunduğunu söylemektedir. Bunlardan % 18'i idealleri ve sevdiği için, % 14'ü kişiye ayrıcalık kazandırdığı ve doktorasız hocaya karşı önyargılar olduğu için öğrenim görmek istemişlerdir. Öğrencilerin %8'i üniversitedeki atölye olanakları ve çalışmalarını sürdürebilmek için lisansüstü eğitime başvururken %6'lık kesim kazandığı için mecburen devam ettiğini oysa güzel sanatları istediğini belirtmektedirler.

6.2. Lisansüstü Derslere Başladıktan Sonra Ders Sürecinin Beklentileri Karşılması

Lisansüstü eğitim-öğretim ders aşamasını tamamladıktan sonra ortaya çıkabilecek; sürece dair olumlu ve olumsuz düşünceleri ortaya konmaya çalışılmıştır.

6.2.1. Olumlu Düşünceler

Tablo 5. Olumlu Düşünceler

Olumlu Düşünceler	Öğrenci Sayısı		Açıklamalar
	Top.	%	
Temalar ve Kodlar			
Kariyer-akademik gelişme- ilerleme Sınırlarımı aşmak	11	% 22	“...akademik anlamda geliştiğimi düşünüyorum...” “...beklentilerimi karşıladığımı düşünüyorum. Beni sınırlarımı aşmaya ve daha çok çalışmaya teşvik ediyor...”
Lisans derslerini tekrar olanağı Yarolan bilgilerim genişledi	6	% 12	“...lisans eğitimindeki dersleri tekrar etme olanağı buldum. “...var olan bilgilerimi geliştirmemi sağladı. Yani eğitimci yönümü geliştirdi...” “...alanımla ilgili çok fazla kitap karıştırdım, bildiğim konuları daha ayrıntılı olarak öğrenme şansım oldu...”
Araştırma Proje-sunu-hazırlama	6	% 12	“...almış olduğum eğitim araştırma gücümde olumlu bir etki sağlamış, bilimsel yaklaşımın nasıl olması gerektiğini öğretmiştir...” “...proje hazırlama ve ders sunusu hazırlama konusunda ilerleme kaydettim...”
Dersler ve içerikleri Alan derslerinden memnuniyet	6	% 12	“...ders içerikleri çok güzel, alanımız için gerekli ve ayrıntılı bir şekilde işleniyor...” “...alanla ilgili derslerin beklentilerimi karşıladığını söyleyebilirim...”
Gelişme ve değişimi takip	5	% 10	“...beklentilerimi karşıladı. Fakültemde yüksek lisans ve doktora eğitimi birbiriyle bağlantılı konuları içermektedir. Uzmanlaşılın konuda bilimsel ve teknolojik alanda, dünya ve ülke çapındaki gelişme ve değişimleri takip kolaylığı sağlamaktadır...” “...konum ile ilgili olarak değişik kaynaklara ulaştım...”
Hocaların çabaları Hocaların donanımı	4	% 8	“...dersler beklentilerimi karşıladı. Öğretim üyelerinin aktif çabasının gözlemlendiği derslerde daha bilinçli ve istekli çalıştığımı söyleyebilirim. Çünkü bu bizi de etkiliyordu...” “...bazı hocalarımın çabaları bana hala iyi bir örnek oluşturuyor...”
Atölye olanakları Hocaların eleştirileri	3	% 6	“...atölye imkânı, uygulama çalışmalarının yürütülebilmesi açısından iyiydi...” “...atölye ortamını kullanmak ve hocaların eleştirilerini almak...”
Olumlu yön yok	3	% 6	“...olumlu yön yok...”
İdealler Amacından emin insanlar ile çalışmak	2	% 4	“...hayalimi gerçekleştirdim...” “...kesinlikle. Öğrenilenlerin insanı çeken bir yanı var. Çünkü daha amacından emin insanlarla çalışıyorsunuz.”
Tez ve bilgiye ulaşma	2	% 4	“...alınan derslerin dışında, tez aşamasında bilgiye ulaşma sürecinin beklentilerim doğrultusunda geliştiğini söyleyebilirim...” “...aslında okul ve öğretim anlamında karşılamadığını görüyorsunuz, daha yüksek beklentileriniz oluyor ama gerçekten araştırma sürecinin içine girdiğimizde yani tez aşamasında yani bağımsız olarak çalışmaya başladığınızda bir şeylerde öğrenmeye başladığınızı hissediyorsunuz
Pratik-teorik birlikteliği	1	% 2	“...teorik/ pratik eğitimin bir arada olması benim açımdan iyi oldu, bu şekilde stüdyoda üretilen işlerin altını doldurmak daha mümkündü...”
Genel Toplam	50	% 100	

Öğrencilerin % 22’si kariyer, akademik gelişme ve ilerleme olanaklarına dair olumlu düşüncelere sahiptir. % 12 değerinde ise lisans derslerini tekrar olanağı, araştırma-proje hazırlama ile dersler ve içeriklerine dair memnuniyet hissetmektedirler. % 10’luk kesim; gelişme ve değişimi takip etmenin olumlu yönlerden olduğunu düşünmektedirler. %8’lik kesim hocaların çaba ve donanımlarını olumlu bulmaktadırlar. % 6’lık bir kesim ise atölye olanaklarını ve hocaların eleştirilerini olumlu bulmuştur. Bunlara karşılık %6’lık bir kesim lisansüstü derslere dair olumlu hiçbir yön bulunmadığını belirtmişlerdir. Öğrencilerin % 4’ü tez ve bilgiye ulaşma olanaklarının olumlu olduğunu

düşünmektedirler. % 2'lik bir kesim ise teorik ve pratik birlikteliğinin olumlu yön olduğunu düşünmektedir.

6.2.2. Olumsuz Düşünceler

Tablo 6. Olumsuz Beklentiler

Olumsuz Düşünceler Temalar ve Kodlar	Öğrenci Sayısı		Açıklamalar
	Top.	%	
Dersler lisans derslerinin tekrarı Dersler araştırmaya yönelmiyor	12	% 24	"...lisans eğitimine devam ediyor gibi dersler verilmekte ve araştırmaya dayalı dersler azınlıkta kalmaktadır..." "...lisansla hemen hemen aynı konular işlendi. Daha farklı bilgilerle donanmak isterdim..." "...ders aldığım hocalar diğer üniversite, fakülte veya bölümlerden olsaydı belki ancak lisans hocalarıyla lisans derslerinin aynısını okuyormuş gibi hissettim. İki kez mastır yaptım ve hiçbir olumlu yön görmedim. Tamamen zaman, emek ve para kaybı idi benim için..."
Hocaların yetersizliği Derslere hazırlıksız gelinmesi Özensiz-ilgisiz-baştan savma Yeniliklere ilgisizlik Kendilerine benzeyeni tercih Tez danışmanlığı	9	% 18	"...hocaların derslere hazırlıksız gelmesi..." "...derslerin çoğunluğuna; üniversitedeki hocaların ilgisizliği, baştan savması, üniversiteden ve üniversitede lisansüstü eğitiminden çok mu şey bekledim düşüncesine götürdü... Ayrıca öğretmenlikten akademisyenliği tercih etmeme neden olan hocaların öğrenciye, derse yeniliklere ilgisizliği de beni üzmüştür... Fakat her şey kişinin kendisinde bitiyor... Ben gördüğüm olumsuzluklardan örnekler alarak... Bu olumsuzlukları iyileştirmek zorunda olduğumu düşünüyorum... Ülkem, öğrencilerim ve kendim için..." "...bazı hocaların kendileri gibi resim yapmamı yada düşünmemi beklemesi..." "...tez danışmanlığı yeterli bulmadığımı söyleyebilirim. Hocalar birçok şeyi bizimle birlikte öğreniyor..."
Dersler özensiz – yetersiz Yüzeysel - monoton Uygulama eksik Zaman kaybı	8	% 16	"...bilimsel bir hazırlık olarak gösterilen derslerin verilmesi yanlış. Eğer gerekiyorsa gereksiz, yetersiz düzeydeler..." "...derslerin yüzeysel olması; ilerlemek kişisel çabama bağlı kaldı..." "...uygulama alanında şunu açıkça söyleyebilirim; bana çoğu ders pek bir getiri sağlayamadı. Hocalar bilgisayar programlar konusunda bana göre eksik..." "... bazı derslerin gereğinden fazla zaman kaybı olduğunu düşündüm..."
Beklentilerim boş çıktı Eğitimin yürütülmesinde sorunlar var	8	% 16	"...beklentilerim aslında neredeyse boş çıktı..." "... umduğumu bulamadım. Eğitimin yürütülmesinde sorunlar var..." "... beklentilerimi kesinlikle karşılamadı. Ne dersler, ne derslerin içeriği ne de hocalar..."
Uygulama eksliği	7	% 14	"...dersler hep teorik bilgiye yönelik, uygulama yok..." "...her ne kadar eğitim bilimleri enstitüsüne bağlı bir eğitim alsam da, alanımızın gereği olan uygulamanın yeteri kadar olmadığını düşünmekteyim. Uygulama eksikliğinin sanatsal ürün ortaya koymayı engellemektedir. Hâlbuki verilen bilimsel eğitimin sanatla desteklenmesi sanatın karşı konulmaz etkisini güçlendirecektir..." "...süreç içerisinde yapılan çalışmalarda uygulamalara yer verilmesinin daha faydalı olacağını düşünüyorum..."
Öğretmenlik mesleği ve lisansüstü Eğitimin birlikte yürütülmesi zor	2	% 4	"...öğretmenlik ile birlikte yürütmek zorunda olduğum bir çalışma olduğu için verimli olmadığını düşünüyorum..."
Eğitim heyecanını kaybetmiş	2	% 4	"...eğitim ilk günkü heyecanı ve gönüllüsünü kaybetmiş gibi..."
Bölüm işleri	2	% 4	"...bölüm işlerinin yoğun olması, eğitimime ayırmam gereken zamanı olumsuz etkiledi..."
Genel Toplam	50	% 100	

Lisansüstü eğitim-öğretim süreci ile ilgili olumsuz düşüncelere sahip öğrencilerin %24' ü ise derslerin lisans derslerinin tekrarı ve derslerin araştırmaya yöneltmediğini düşünmektedir. Hocaların yetersizliği ile ilgili olarak, derslere hazırlıksız gelinmesi, özensiz – ilgisiz – baştan savma tutum, yeniliklere ilgisizlik, kendilerine benzeyeni tercih, tez danışmanlığı gibi nedenlerden dolayı olumsuz düşünenlerin oranı %16'dır. Dersler ile ilgili olarak; dersler özensiz-yetersiz, yüzeysel-monoton, uygulama eksik, zaman kaybı gibi olumsuz düşüncelere sahip olanların oranı ise %16'dır. Yine beklentilerim boş çıktı, eğitimin yürütülmesinde sorunlar var diyenlerin oranı da %16'dır. Uygulama eksiğini dile getirenlerin oranı ise %14'dur. Öğretmenlik mesleği ve lisansüstü eğitimin birlikte yürütülmesinin zor olduğunu söyleyenler, eğitim önceki heyecanını kaybetmiş diyenler ve bölüm işleri nedeniyle eğitim-öğretim sürecinden zorlandığını söyleyenlerin oranı ise %4' er bir orana sahiptir.

6.3. Lisansüstü Eğitim İçin Kazanılan Fakülte ve Beklentilerin Gerçekleşmesi

Lisansüstü eğitim-öğretim için kazandıkları fakülte ve beklentilerinin gerçekleşmesi ile ilgili sorulan sorulara verilen yanıtlarda aşağıdaki temalara ulaşılmıştır.

Tablo 7. Beklentilerin Gerçekleşmesi

Beklentilerin Gerçekleşmesi Temalar ve Kodlar	Öğrenci Sayısı		Açıklamalar
	Top.	%	
Beklentilerime uygun Vizyon kazandım	15	% 30	"...fakültem bu konuda bana vizyonlar kazandırdı elbette..."
Şurada olmak isterdim Güzel sanatlarda olmak isterdim	15	% 30	"...ilgimi çeken konuda tez çalışmamam ve seçtiğim konuyu uyarlamam, çalışma alanımı daraltan ve anlamsız bir olay. Güzel sanatlar fakültesinde okusam iyi olurdu..." "...beklentilerime uygun değilmiş. Bunu dersleri aldıktan sonra daha iyi anladım..." "...eğitim aldığım fakülte beklentilerimi karşılamamaktadır. Bu anlamda beklentilerimi güzel sanatlar fakültelerinin karşılayabileceklerini düşünmekteyim..."
İsteyerek geldim fakat umduğum yok Derler ve hocalar iyileştirilmeli	10	% 20	"...beklentime uygun idi. başka fakülte değil fakat burası iyileştirilmeli..." "...aşlında uygundu. Fakat bazı dersler ve hocaları da daha iyi olabilseydi daha iyi olurdu..." "...fakülte istediğim fakülte fakat öğrenim süreci beklentimi karşılamadı..."
Uygulama- teorik birlikteliği	7	% 14	"...lisansüstü eğitime geçince hem sanatsal anlamda gelişmek istiyorsunuz hem de bilimsel anlamda ama lisansüstü programlarında her ikisinden birine doğru kayma olduğunu görüyorsunuz teraziyi aynı ağırlıkta vermiyorlar. Bu nedenle bir tarafınızın eksik kaldığını düşünüyorsunuz. Bu anlamda daha denk programlama yapılmasında yarar olduğunu düşünüyorum..." "...lisansüstü eğitimimi eğitim fakültesinde sürdürmekteyim. Asıl amacım lisans devamı olarak güzel sanatlar fakültesi idi ama olmadı eğitim fakültesindeki eğitim genel anlamda teorik bilgiye dayanmakta olup sanatsal faaliyet olarak herhangi bir resim ya da resim atölye devamı olmadığı için bu tarafın eksik kaldığını düşünüyorum..."
Eğitimi kazandım fakat güzel sanatlar ağırlıklı eğitim aldım	3	% 6	"...eğitim fakültesi kazanmış olmama rağmen güzel sanatlar fakültesi içerikli bir yüksek lisans eğitimi aldım..."
Genel Toplam	50	% 100	

Öğrencilerin %30'u kazandıkları fakülteden isteklerine uygun bir vizyon kazandıklarını belirtirken yine %30'luk bir kesim de güzel sanatlar fakültesinde olmak istediklerini belirtmiştir. Öğrencilerin %20'si ise seçtikleri fakülteye isteyerek geldiklerini fakat eğitim- öğretim koşullarının iyileştirilmesini istemektedirler. %14'lük bir kesim uygulama ve teorik birlikteliğine yönelik bir eğitim olması gerektiğini söylemektedir. Buna karşılık %6'lık bir kesim ise eğitim fakültesini kazanmasına rağmen güzel sanatlar fakültesi ağırlıklı bir eğitim aldığını vurgulamıştır.

6.4. Lisansüstü Eğitim ve İş Bulma Olanakları

Tablo 8. İş Bulma Olanakları

İş Bulma Olanakları Temalar ve Kodlar	Öğrenci Sayısı		Açıklamalar
	Top.	%	
İş bulma şansını artırır Avantaj – tercih nedeni Nitelikler-uzmanlaşmak- donanımlar	20	% 40	“...bence kesinlikle artırır. Çünkü çoğunluğun içinden bir şekilde sıyrılmak gerekir. Bu da farklı yeterlikler ile olur. Çünkü işsiz çok; başvuranlar arasından seçilebilmek için donanım gerekir...” “...nitelikli bireyler bence birçok kurum tarafından tercih edilir...” “...evet, kesinlikle artırır. Çünkü daha donanımlı olarak iş bulmak çok kolay. ...” “...evet, lisans mezuniyetinin artık yeterli olmadığını düşünüyorum. Bu nedenle iş bulma olanaklarını artırıyor...” “...evet. Lisans mezunu birçok işsiz olduğu düşünülürse; lisansüstü bir eğitime sahip olmak; başvurularında dikkat çekecektir...” “...bence lisans mezununa göre avantajlı bir duruma getirir. “...evet. Çünkü iş bulmak için eskiden üniversite mezunu olmak bir ölçüydü şimdi ise üniversite mezunu sayısının artmasından dolayı kaliteli eleman seçmek için bu konularda mastır ve doktora yapmış kişilere önem verilmektedir...” “...evet, çünkü eğitim fakültesi mezunu olarak branşında öğretmen atamaları 5 kişi ile sınırlıdır. Bu durumda piyasada reklam ajanslarında çalışmak veya herhangi bir devlet dairesine memur olarak girecek olursak yüksek lisans yapmış olmak avantaj olarak karşımıza çıkmakta...”
Arttırır Üniversite ve akademik kariyer	11	% 22	“...evet, milli eğitim dışında üniversite anlamında avantaj sağladı. ...” “...evet, kesinlikle, akademik kariyer için % 100 iş bulma olanağını artırıyor bence. ...” “...kısmen, kendini iyi yetiştiren her yüksek lisans öğrencisi iş bulabilir; ilgili kurumun ilgili bölümlerinde akademisyen olarak. ...”
Kişisel çaba Eğitimci kimliği	6	% 12	“...kişisel çabaya da bağlı olarak artırır. Eğer lisansüstü eğitimi diploma için yapıyorsa ve bir kenara koyuyorsa tabii ki arttırmaz. Elindeki diploma ile kendine ve vasıflarına uygun bir iş bulmak olasıdır...” “...olabilir. GSF mezunu olarak eğitim fakültesinde yüksek lisans yapmak; eğitimci olarak da bir kimliğim olmasını sağladı. Yani arttırdı. Bana göre kişinin kendisi ile ilgili bir durum bu ve eğer kişi istekli olursa artırır
Arttırmalı tek başına yeterli değil Tecrübeli eleman önemli	5	% 10	“...evet, arttırmalı fakat olmuyor. Tek başına yeterli değil, tecrübe de önemli...” “...lisansüstü eğitim yapmayanlar arasından daha dikkat çeker. fakat ülkemiz şartlarında sadece bu da seçilmek açısından yeterli değil., deneyim de olmalı ...” “...bazı noktalarda olabilir belki ama günümüz koşullarında tek önemli şey olduğunu düşünmüyorum. Çünkü tecrübeli eleman tercihi daha öncelikli tutuluyor. ...”
Arttırmaz	5	% 10	“...düşünmüyorum, aslında bunu lisansüstü eğitim yapılan alanla ilgili olduğunu düşünüyorum. Örneğin, işletme, iktisat gibi bölümlerde iş bulma olanakları artarken güzel sanatlar alanında bunun örneklerini görmek hayli güç...” “...iş bulma olanaklarını artırdığını düşünmüyorum (yeni bir iş anlamında). Fakat milli eğitimde öğretmenim ve milli eğitimde bazı projelerde görevlendirme olarak çalışmamda yüksek lisansımın büyük katkısı oldu ve projelere seçilmemde ilk kriterdi...” “...düşünmüyorum çünkü lisansüstü eğitim yapan bazı öğretmenlere verilen ayrıcalıklar geri alındı. Artık nitelik olarak sayılmıyormuş. Nitelik olmayan bir şeyin iş imkanını arttırmaz sanırım. ...”
Yüksek lisans arttırmaz Doktora artırır	3	% 6	“...y. lisans öğrencisi olmak iş bulmayı zorlaştırıyor. Fakat doktora öğrencisi olmak bence artırır. ...” “...doktora da bitirilirse üniversitede olabilir ama yüksek lisans diploması var diye kimse iş vermiyor...”
Genel Toplam	50	% 100	

Lisansüstü eğitimin iş bulma olanaklarına etkisi olarak; %40'lık bir kesim iş bulma şansını artırır, nitelikler-uzmanlaşmak bir avantaj ve tercih nedenidir demişlerdir. %22'lik bir kesim ise üniversitede akademik kariyer anlamında arttıracığı görüşünü benimsemektedir. Öğrencilerin %12'si ise kişisel çabanın iş bulmadaki etkisinin önemli olduğunu belirtmektedirler. %10'luk bir oran ise arttırması

gerektiğini fakat tek başına yeterli olmadığını, bunun yanı sıra tecrübenin de önemli olduğunu söylemiştir. Lisansüstü eğitimin iş bulma şansını arttırmadığını düşünenlerin sayısı %10' dur. %6'lık bir kesim ise yüksek lisansın arttırmadığını fakat doktoranın arttırdığını düşünmektedir.

7. SONUÇ

7.1. Alt Probleme Ait Sonuçlar

Lisansüstü eğitim-öğretim almak isteyen öğrencilerin başvurudaki beklentilerinin neler olduğuna dair aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin büyük çoğunluğu eğitim masraflarına yönelik beklentilerini dile getirirken; daha iyi bir iş ile birlikte ekonomik rahatlığa da kavuşacaklarını düşünenler ve vasıflı bir eleman olmak ile birlikte üniversitede kariyer ve farklı iş fırsatları da yakalayabileceklerini düşünmektedirler. Bunun yanı sıra lisansüstü eğitimden ekonomik hiçbir beklentisi olmayanların sayısı %8'de kalmaktadır.

Türker' e göre (1997, 23) "Toplum bakımından, mezuniyet sonrası eğitim, zengin ve ekonomik yönden güçlü olmanın önemli koşullarından biridir. Kişilerin "yaşam boyu öğrenme" tutkusu bir ilke olarak uluslararası kurumlarda tartışılır ve önemine binaen yerleştirilir duruma gelmiştir. Eğitim ve öğretim boyutlarındaki dinamizm, bilgi birikimindeki artış bugün tüm dünyada kalkınmışlığın en önemli ölçütü olarak kabul edilmektedir."

7.2. Alt Probleme Ait Sonuçlar

Lisansüstü eğitim-öğretim alan öğrencilerin; ders sürecini tamamladıktan sonra süreçten ve fakülteden beklentilerinin gerçekleşme düzeyine dair aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Süreç ile ilgili olumlu düşüncelere sahip öğrencilerin çoğunluğu kariyer, akademik gelişme ve ilerleme olanaklarından ve lisans derslerini tekrar olanağından memnuniyet hissetmektedirler. Bir kesim ise gelişme-değişimi takip etmenin ve hocaların çabalarının-donanımlarının olumlu yön olduğu düşüncesine sahiptir. Diğerleri ise atölye olanaklarını ve hocaların eleştirilerini olumlu bulurken yine tez ve bilgiye ulaşma olanaklarının da olumlu yönler arasında yer aldığını düşünmektedirler.

Lisansüstü eğitim-öğretim süreci ile ilgili olumsuz düşüncelere sahip öğrencilerin çoğunluğu ise derslerin lisans derslerinin tekrarı olduğunu ve araştırmaya yöneltmediğini düşünmektedir. Bir kısım öğrenciler ise hocaların ilgisizliğinden, sanatsal üretimde kendilerine benzeyeni tercih etmelerinden ve tez yönetimlerinden hoşnutsuzluklarını belirtmiştir. Sanatsal uygulama eksiği de olumsuz buldukları yönler arasındadır. Buna karşılık daha azınlık olmak ile birlikte eğitim fakültesinde olmalarına rağmen sanatsal üretime yönelik daha fazla zaman ayrıldığını düşünenler de vardır.

Öğrenciler kazandıkları fakülte ile ilgili olarak farklı düşüncelere sahiptir. Bir kesim amaçlarına uygun bir vizyon kazandıklarını belirtirken yine aynı oranda diğer kesim de güzel sanatlar fakültesinde olmak istediklerini söylemektedir. Öğrencilerin bir kısmı ise seçtikleri fakülteye isteyerek gelmelerine rağmen istediklerini bulamadıklarını ve eğitim- öğretim koşullarının iyileştirilmesini istemektedirler.

Başaran' a göre (1984: 126) "Bir okulu iyi okul yapan okulun içindeki çalışanlardır. Bunlar nitelikli, yeterli olmadıklarında okulun binasının, eğitim araçlarının nitelikli yeterli olması okulun iyi olmasını sağlayamaz."

7.3. Alt Probleme Ait Sonuçlar

Lisansüstü eğitim-öğretimin iş bulma olanaklarını arttırıp arttırmadığına dair öğrenci görüşleri ile ilgili olarak aşağıdaki sonuçlara ulaşılmıştır.

Lisansüstü eğitimin iş bulma olanaklarına etkisi ile ilgili olarak büyük çoğunluk iş bulma şansını arttırdığını, nitelikler ve alanında uzmanlaşmanın bir avantaj ve tercih nedeni olduğunu düşünmektedirler. Bir kesim ise üniversite de akademik kariyer anlamında arttıracağı görüşünü benimsemektedir. Öğrencilerin bir diğer kesimi ise kişisel çabanın iş bulmadaki etkisinin önemi vurgulamış fakat tek başına yeterli olmadığını, bunun yanı sıra tecrübenin de önemli olduğunu söylemiştir. Yine yüksek lisansın iş bulma şansını arttırmadığını fakat doktoranın arttırdığını düşünmektedir.

Tosun' a göre (1997, 7) "Lisansüstü eğitim, ülkelerin hedeflerindeki amaçları gerçekleştirmelerinde iki yönden katkı sağlar. Bunlardan birincisi, yükseköğretim kurumlarının geleceğin öğretim üyelerini ve araştırmacılarını yetiştirmesidir. Bu bağımsız araştırmacılar yarının paradigmatları ve ürünleri için gerekli alt yapı çalışmalarını yapacak ve geleceğin öğretim üyeleri ve araştırmacılarını eğiteceklerdir. Lisansüstü eğitimin ikinci katkısı ise, ülkenin teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimleri ile ilgili sorunlarına çözüm getirmesidir."

Gasset (1998, 15) "yetiştirilen bireyin ortama uydurulmasındansa, ortamın bireye uyarlanması gereğini" savunur. Bireylerin ihtiyaçları doğrultusunda eğitim-öğretim ortamı düzenlenmelidir. Ortamdan kastedilen; eğitim verilen bina, öğretim kadrosu, derslerin içeriğidir. Fiziki koşullar kadar eğitim-öğretim olanaklarının çağın gerekleri doğrultusunda yenilenmesi büyük bir sorumluluk olarak görülmektedir.

Sahan ve Yasa nında belirttiği gibi (2017) Alınan bu eğitimin sonucunda iş fırsatlarının farkına varıldığı, çok yönlü bakış açılarının geliştiği, bilimsel çalışma alışkanlığı kazandıkları görülmektedir. Öğrenciler yüksek lisans eğitiminin kurumlarca desteklenmesi ve bu eğitimin dikkate alınması gerektiğini düşünmektedirler. Öğrencilerin yüksek lisans eğitiminden sonra mesleklerine farklı bir bakış açısı ile bakabildikleri, eğitimin yaşam boyu sürmesi gerektiğini düşündükleri söylenebilir. Bazı öğrenciler bu eğitimden beklediklerini tam olarak bulamadığı ve kendilerinde bir değişim yaratmadığını da belirtmektedir. Ancak olumsuz düşüncede olan az sayıdaki öğrenci de yer yer aldıkları eğitimin fark yarattığını vurgulamaktadır. Bazı öğrenciler bu eğitimi kullanacak fırsat bulamadığı, özellikle öğretmenlerin Milli Eğitimde yüksek lisansın fazla değer bulmadığı görüşünde oldukları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin birçoğunun yüksek lisansa başlama amaçları arasında kişisel gelişim, çocuklarına örnek olma, mesleki ilerleme, öğrenmeye karşı merak duygusunun bulunduğu görülmektedir (Şahan ve Yasa, 2017:1863)

8. ÖNERİLER

İdeal bir lisansüstü eğitim-öğretim ortamı yaratılması için; ortaya çıkan olumsuz sonuçlar düzeltilmeli, olumlu sonuçlar pekiştirilmelidir ki yetiştirilen nesiller kendine güvenen, sahip olduğu bilgi ve becerileri tüm kapasitesi ile kullanabilen bireyler haline gelebilmelidir.

Genç bir nüfusa sahip Türkiye'de, gençliği içinde buldukları belirsizliklerden çıkarıp; ne istediğini bilen, istedikleri alanda aldığı eğitim ile donanımlı ve bu donanımlarını yeni nesillerin yetiştirilmesi için kullanabilen bireyler haline getirmek, lisansüstü eğitim veren kurumların ve bu kurumlarda çalışan eğitimcilerin, yöneticilerin ve danışmanların görevleri arasındadır. Bu nedenledir ki;

Üniversite gençliği; kendisine geleceği için alacağı kararlarda yol gösterecek, destek olacak danışmanlara ihtiyaç duymaktadır. Bu danışmanlar öncelikle aile, öğretmen ve arkadaşlarıdır. Üniversitelerin; lisans eğitimi boyunca öğrencileri bir üst eğitim kademesine hazırlamak adına, danışmanlık birimi oluşturmaları ve bu birimleri uzman kadrolarla desteklemeleri zorunluluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yapılacak benzer araştırmalar ile ilgili olarak; daha ayrıntılı ve alana odaklı bilgiler almak adına; araştırmaların Güzel Sanatlar Fakültelerinde ve Eğitim Fakültelerinde ayrı ayrı yapılmasında yarar olduğu düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

BAŞARAN, İ. E. (1984). *Türkiye'nin Eğitim Uzmanı Gerekmesi ve Bu Konuda İstihdam Sorunları*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Sempozyumu (5-6 Nisan). Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları, No:136, Ankara.

GASSET, J. O. Y. (1998). *Üniversitenin Misyonu*. Çev. Neyyire Gül Işık. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

GÜVEN, İ. ve TUNÇ, B. (2007). Lisansüstü Öğretim Öğrencilerinin Akademik Sorunları (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 173, 157-172.

ROSOVSKY, H. (2004). *Üniversite, Bir Dekan Anlatıyor*. Çev. Süreyya ERSOY, TÜBİTAK Popüler Bilim Kitapları, Ankara: TÜBİTAK Yayınları.

- ŞAHAN, G. & YASA, H. D. (2017). Hayat boyu öğrenme ve yetişkin eğitimi yüksek Lisans eğitiminin öğrencilere katkısının değerlendirilmesi. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 3(5), 1851- 1867
- TÜRKER, K. R. (1997). *Bilimsel Toplantı Serileri-7, Bilim Adamı Yetiştirme Lisansüstü Eğitim*. Ankara: TÜBA Yayınları.
- TOSUN, İ. (1997). *Bilimsel Toplantı Serileri-7, Bilim Adamı Yetiştirme Lisansüstü Eğitim*. Ankara: TÜBA Yayınları.
- TERZİOĞLU, T. (1997). *Bilimsel Toplantı Serileri-7, Bilim Adamı Yetiştirme Lisansüstü Eğitim*. Ankara: TÜBA Yayınları.
- TUZCU, G. (2003). Lisansüstü Öğretim İçin Yurt Dışına Öğrenci Göndermenin Planlanması. *Millî Eğitim Dergisi*, (160). http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/160/tuzcu.htm.
- YAZICI, E. (2003). *Türk Üniversite Gençliği Araştırması: Üniversite Gençliğinin Sosyo- Kültürel Profili*. Ankara: Gazi Üniversitesi Yayınları.
- YILDIRIM, A. ve ŞİMŞEK H. (2005). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma*. 5. Baskı, Ankara: Seçkin Yayınları.